

Samtök fræðslu- og símenntunarmiðstöðva
á landsbyggðinni

Alþingi
Erindi nr. P 136/791
komudagur 26.1.2008

Menntamálanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

21. janúar 2009

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um framhaldsfræðslu

Vísað er til bréfs Alþingis þar sem óskað er umsagnar Kvasis – samtaka fræðslu- og símenntunarmiðstöðva á landsbyggðinni – um frumvarp til laga um framhaldsfræðslu.

Stjórn Kvasis og félagar hafa farið yfir frumvarpið.

Kvasir lýsir ánægju með þá fyrirætlan að setja lög um framhaldsfræðslu. Fræðslu- og símenntunarmiðstöðvar á landsbyggðinni eru 9 alls og hafa áralanga reynslu af þjónustu á sviði fullorðinsfræðslu og símenntunar um land allt. Samtökin telja afar mikilvægt skref stigið með því að lögbinda starfsemi á þessu sviði.

Athugasemdir Kvasis eru settar fram með þeim hætti að í sérstöku fylgiskjali með bréfi þessu eru ritaðar athugasemdir (comment) á spássíu við viðeigandi grein frumvarpsins. Þá eru gerðar tillögur að textabreytingum og viðbótum með yfirskyggðum, skáletruðum texta.

Virðingarfyllt,

stjórn Kvasis:

Óli Halldórsson, formaður (oli@hac.is)
Erla Björg Guðmundsdóttir, gjaldkeri (erla@simey.is)
Inga Dóra Halldórsdóttir, ritari (ingadora@simenntun.is)

Samtök fræðsú- og símenntunarmáttöðva
á landsbyggðinni

Um skipan framhaldsfræðsú.

4. gr.

Yfirstjórn.

Menntamálaráðherra fer með yfirstjórn málefna framhaldsfræðsú samkvæmt lögum þessum.
Í því felst ábyrgð á:

- almennri stefnumótun framhaldsfræðsú í samráði við hagsmunaaðila,
- almennri stjórnsýslu vegna framkvæmdar laga þessara,
- málefnum Fræðsúsjóðs [REDACTED],
- stuðningi við þróun og nýsköpun á sviði framhaldsfræðsú,
- eftirliti og mati.

5. gr.

Tilhögun.

Framhaldsfræðsú skal miða við þarfir einstaklinga, fyrirtækja og atvinnulífs. Að jafnaði skal námsframboði háttáð þannig að hægt sé að leggja stund á nám samhliða atvinnuþátttöku. Haft skal samráð við heildarsamtök launþega og vinnuveitenda um framkvæmd laga þessara og er ráðherra heimilt að fela stofnunum eða félögum á þeirra vegum verkefni er tengjast framkvæmd þeirra, sbr. 14. gr.

Leitast skal við að skipuleggja framhaldsfræðsú þannig að hún geti fallið að öðru námi og að hægt sé að meta nám sem skilgreint er sem framhaldsfræðsú til eininga innan hins almenna skólakerfis. [REDACTED] -ráðherra [REDACTED] sérstakar reglur um flokkun og þrepaskiptingu framhaldsfræðsú í samræmi við hæfni- og lokamarkmið hennar.

6. gr.

Vottun námskráa.

Gerðar skulu námskrár eða námslýsingar þar sem lýst er markmiðum framhaldsfræðsú, skipulagi námsins og inntaki.

Ráðherra, eða aðili sem ráðherra felur það verkefni skv. 14. gr., vottar einstakar námskrár og námslýsingar. Í slíkri vottun felst staðfesting á að námið uppfylli almennar kröfur um skipulag og gæði kennslu, ásamt þeim sértæku kröfum sem gera má hverju sinni með dillti til inntaks náms.

7. gr.

Viðurkenning fræðsúaðila.

Ráðherra, eða aðili sem ráðherra felur það verkefni, veitir fræðsúaðilum viðurkenningu til þess að annast framhaldsfræðsú. Veiting viðurkenningar skal byggjast á mati á eftirtöldum þáttum:

- aðstöðu til kennslu og námskeiðahalds,
- skipulagi náms og umsjón með því,
- námskrám eða námslýsingum,
- fjárhagsmálefnum og tryggingum,
- tilvist gæðakerfis með áherslu á nám fullorðinna.

Í viðurkenningu ráðherra skv. 1. mgr. felst staðfesting á því að starfsemi viðkomandi fræðsúaðila uppfylli, á þeim tíma sem viðurkenning er veitt, skilyrði laga þessara og reglna sem settar eru með stoð í þeim.

Í viðurkenningu felst ekki skuldbinding um fjárframlög úr ríkissjóði til viðkomandi fræðsúaðila eða ábyrgð á skuldbindingum hans.

Uppfylli fræðsúaðili, sem fengið hefur viðurkenningu, ekki lengur skilyrði laga þessara og reglur og skilyrði sem sett eru á grundvelli þeirra getur ráðherra afturkallað viðurkenninguna. Í reglugerð skal kveðið nánar á um skilyrði fyrir viðurkenningu, hvornig staðið er að veitingu hennar og afturköllun.

Samtök fræðsku- og símenntunarmstöðva á landsbyggðinni

Reikningar fræðsluaðila skulu áritaðir af löggiltum endurskoðanda og vera aðgengilegir ríkisendurskoðanda eigi síðar en [redacted] mánuðum eftir lok reikningsárs.

Fræðsluáætlun [redacted]

[redacted]

2. gr.

Raunfærnimat, náms- og starfsráðgjöf.

Þeir sem hafa stutta formlega skólagöngu og kjósa að leggja stund á nám sem skipulagt er á grundvelli laga þessara eða laga um framhaldsskóla eiga rétt á að einstaklingsbundin raunfærni þeirra sé metin. Matð fer fram samkvæmt reglum sem ráðherra setur um raunfærnimat og tilhögun þess.

Þeim sem hyggjast leggja stund á nám sem uppfyllir skilyrði laga þessara stendur til boða einstaklingsbundin náms- og starfsráðgjöf. Ráðherra [redacted] reglur um náms- og starfsráðgjöf samkvæmt grein þessari.

III. KAFLI

Opinber framlög til framhaldsfræðslu, Fræðslusjóður.

[redacted]

Fjárveitingar.

Alþingi veitir af fjárlögum fé til framhaldsfræðslu og viðfangsefna er henni tengjast. Þau framlög greinast í tvennt:

- a. framlög til að mæta kostnaði við viðfangsefni og umsýslu er tengist framhaldsfræðslu með almennum hætti samkvæmt lögum þessum, þ.m.t. reglubundin rekstrarframlög til aðila sem sinna framhaldsfræðslu og sérstökum viðfangsefnum er varða menntunarmál fullorðinna,
- b. framlög í Fræðslusjóð.

[redacted] gr.

Fræðslusjóður, hlutverk.

Hlutverk Fræðslusjóðs er að stuðla að því að til séu viðeigandi námstækifæri fyrir einstaklinga með stutta formlega skólagöngu að baki. Jafnframt er það hlutverk sjóðsins að taka þátt í að skapa skilyrði fyrir því að einstaklingar geti nýtt sér slík námstækifæri. Með því stuðlar sjóðurinn að þeim markmiðum sem talin eru í 2. gr.

Fræðslusjóður ráðstafar þeim framlögum sem Alþingi ákveður í fjárlögum hverju sinni. Úthlutanir Fræðslusjóðs greinast í meginatriðum í þrennt samkvæmt úthlutunarreglum sem ráðherra staðfestir:

- a. framlög til fræðsluaðila til að mæta kostnaði við kennslu og námskeldubahald,
  - b. framlög til að mæta kostnaði við raunfærnimat og náms- og starfsráðgjöf,
  - c. styrkveitingar til nýsköpunar- og þróunarverkefna í framhaldsfræðslu.
- Sjórn Fræðslusjóðs ber ábyrgð á ráðstöfun fjár úr Fræðslusjóði. Auglýsa skal eftir umsóknum frá fræðsluaðilum um framlög og stuðning til að mæta kostnaði við kennslu og nám skeldubahald. Heimilt er stjórn Fræðslusjóðs að veita fræðsluaðilum sem njóta framлага úr sjóðnum viðurð um framlög til allt að þriggja ára, með fyrirvara um fjárveitingar Alþingis. Stjórn Fræðslusjóðs skal setja sérstaka skilmála um fjárframlög til fræðsluaðila og annarra

Reikningar fræðsluaðila skulu áritaðir af löggiltum endurskoðanda og vera aðgengilegir ríkisendurskoðanda eigi síðar en [redacted] mánuðum eftir lok reikningsárs.

Fræðsluáætlun [redacted]

Þeir sem hafa stutta formlega skólagöngu og kjósa að leggja stund á nám sem skipulagt er á grundvelli laga þessara eða laga um framhaldsskóla eiga rétt á að einstaklingsbundin raunfærni þeirra sé metin. Matð fer fram samkvæmt reglum sem ráðherra setur um raunfærnimat og tilhögun þess.

Þeim sem hyggjast leggja stund á nám sem uppfyllir skilyrði laga þessara stendur til boða einstaklingsbundin náms- og starfsráðgjöf. Ráðherra [redacted] reglur um náms- og starfsráðgjöf samkvæmt grein þessari.

III. KAFLI
Opinber framlög til framhaldsfræðslu, Fræðslusjóður.
[redacted]

Fjárveitingar.

Alþingi veitir af fjárlögum fé til framhaldsfræðslu og viðfangsefna er henni tengjast. Þau framlög greinast í tvennt:

- a. framlög til að mæta kostnaði við viðfangsefni og umsýslu er tengist framhaldsfræðslu með almennum hætti samkvæmt lögum þessum, þ.m.t. reglubundin rekstrarframlög til aðila sem sinna framhaldsfræðslu og sérstökum viðfangsefnum er varða menntunarmál fullorðinna,
- b. framlög í Fræðslusjóð.

[redacted] gr.

Fræðslusjóður, hlutverk.

Hlutverk Fræðslusjóðs er að stuðla að því að til séu viðeigandi námstækifæri fyrir einstaklinga með stutta formlega skólagöngu að baki. Jafnframt er það hlutverk sjóðsins að taka þátt í að skapa skilyrði fyrir því að einstaklingar geti nýtt sér slík námstækifæri. Með því stuðlar sjóðurinn að þeim markmiðum sem talin eru í 2. gr.

Fræðslusjóður ráðstafar þeim framlögum sem Alþingi ákveður í fjárlögum hverju sinni. Úthlutanir Fræðslusjóðs greinast í meginatriðum í þrennt samkvæmt úthlutunarreglum sem ráðherra staðfestir:

- a. framlög til fræðsluaðila til að mæta kostnaði við kennslu og námskeldubahald,
- b. framlög til að mæta kostnaði við raunfærnimat og náms- og starfsráðgjöf,
- c. styrkveitingar til nýsköpunar- og þróunarverkefna í framhaldsfræðslu.

Sjórn Fræðslusjóðs ber ábyrgð á ráðstöfun fjár úr Fræðslusjóði. Auglýsa skal eftir umsóknum frá fræðsluaðilum um framlög og stuðning til að mæta kostnaði við kennslu og nám skeldubahald. Heimilt er stjórn Fræðslusjóðs að veita fræðsluaðilum sem njóta framлага úr sjóðnum viðurð um framlög til allt að þriggja ára, með fyrirvara um fjárveitingar Alþingis. Stjórn Fræðslusjóðs skal setja sérstaka skilmála um fjárframlög til fræðsluaðila og annarra

Samtök fræðslu- og simeintunarmáttodna
á landsbyggðinni

sem njóta framlaga úr Fræðslusjóði sem ráðherra staðfestir. Sjóðurinn skal birta yfirlit yfir nám sem sjóðurinn veitir fé til.

Heimilt er ráðherra að semja við til þess bæra aðila um að annast fjárfæður og umsjúlu með sjóðnum. Jafnframt getur ráðherra fallið Fræðslusjóði að hafa umsjón með sérstökum verkefnum er tengjast framhaldsfræðslu og framkvæmd laga þessara.

~~11-12.~~ gr.

Stjórn Fræðslusjóðs.

Ráðherra skipar Fræðslusjóði átta manna stjórn til fjögurra ára í senn. Formaður er skipaður án tilnefningar, Alþýðusambandi Íslands og Samtök atvinnulífsins tilnefna tvo fulltrúa hvort, Bandalag starfsmanna ríkis og bæja tilnefni einn fulltrúa, fjármálaráðuneyti og Samband íslenskra sveitarfélaga tilnefna einn fulltrúa sameiginlega og félags- og tryggingamálaráðherra einn. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

Stjórn Fræðslusjóðs setur sér starfs- og úthlutunarreglur sem ráðherra staðfestir. Í þeim skal koma fram hvernig meðferð umsókna er háttáð og almenn skilyrði fyrir veidngu framlaga úr sjóðnum.

IV. KAFLI

Ýmis ákvæði, reglugerð, gildistaka.

~~12-13.~~ gr.

Miðlun og varðveisla upplýsinga.

Ráðuneyti annast söfnun og miðlun upplýsinga um framhaldsfræðslu er varðar stefnumótunar- og eftirlitshlutverk þess. Fræðsluaðilum sem fengið hafa viðurkenningu og stuðning samkvæmt lögum þessum er skytt að veita ráðuneyti og Fræðslusjóði, hafi þeir móttengið fé úr honum, upplýsingar um starfsemi sína og aðrar þær upplýsingar sem nauðsynlegar teljast vegna tölfraeðvinnu.

Ráðuneyti getur fallið öðrum aðila með samningi verkefni sín skv. 1. mgr. Við slíka ráðstöfun er fræðsluaðilum skytt að veita þeim aðila umbeðnar upplýsingar.

Fræðsluaðila ber að varðveita upplýsingar um það nám sem nemendur hafa lagt stund á og lokið og að veita þeim aðgang að þeim.

Heimilt er ráðherra að setja í reglugerð nánari fyrirmæli um upplýsingaskyldu fræðsluaðila samkvæmt grein þessari og um meðferð persónuupplýsinga, þar á meðal um námsferil nemenda.

~~13-14.~~ gr.

Umbætur í fræðslustarfi.

Fræðsluaðilar meta með kerfisbundnum hætti árangur og gæði fræðslustarfsins og birta opinberlega upplýsingar um innra gæðamat sitt og áætlunir um umbætur í kjölfar þess. Ráðherra hefur umsjón með úttektum, könnunum og rannsóknnum sem miða að því að tryggja almenn gæði framhaldsfræðslu og almennan skilning og þekkingu á mállefnum er henni tengjast. Framkvæmd slíkra verkefna skal að jafnaði falin óháðum aðila.

~~14-15.~~ gr.

Umsjúla.

Heimilt er ráðherra að semja við félag eða stofnun um umsjón með verkefnum sem tilgreind eru í 6. gr., um vottun námskráa og námslýsinga, í 7. gr., um viðurkenningu fræðsluaðila, í 10. gr., um umsjúlu með Fræðslusjóði, og í 12. gr., um söfnun og miðlun upplýsinga.

~~15-16.~~ gr.

Kæruheimild.

Ákvarðanir fræðsluaðila og Fræðslusjóðs samkvæmt lögum þessum sæta ekki kæru til ráðherra.

Samtök fræðis- og símenntunarmáttóva
á landsbyggðinni

██████ gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari fyrirmæli um framkvæmd laga þessara.

██████ gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 2009. Við gildistöku þeirra falla brott lög um starfsmenntun í atvinnulífni, nr. 19/1992.